

NHẬP MÔN QUAN HỆ QUỐC TẾ

Khoa Quan hệ quốc tế
Trường Đại học KHXH&NV

BÀI 1: BÀI MỞ ĐẦU

1. KHÁI NIỆM VÀ QUÁ TRÌNH PHÁT TRIỂN CỦA MÔN QHQT

1.1. Khái niệm Quan hệ quốc tế

1.2. Vì sao phải nghiên cứu QHQT

1.3. Sự hình thành và phát triển môn QHQT

2. ĐỐI TƯỢNG VÀ PHƯƠNG PHÁP NGHIÊN CỨU QHQT

3. MỘT SỐ LÝ THUYẾT QHQT CHỦ YẾU

1. Khái niệm và quá trình...

1.1. Khái niệm QHQT (*International Relations*)

QHQT là tương tác qua biên giới quốc gia giữa các chủ thể QHQT

1. Khái niệm và quá trình...

1.2. Vì sao phải nghiên cứu QHQT?

- QHQT là **môi trường** chi phối quốc gia và con người
- QHQT là nơi chứa đựng những **lợi ích cơ bản** của quốc gia và con người
- QHQT là **hoạt động chức năng** của quốc gia và con người.

1. Khái niệm và quá trình...

1.3. Sự hình thành và phát triển môn QHQT

- Trước thế kỷ XX
- Sau Thế chiến I
- Sau Thế chiến II
- Sau Chiến tranh Lạnh
- Ở Việt Nam

1. Khái niệm và quá trình...

● Trước thế kỷ XX

Chủ nghĩa Hiện thực

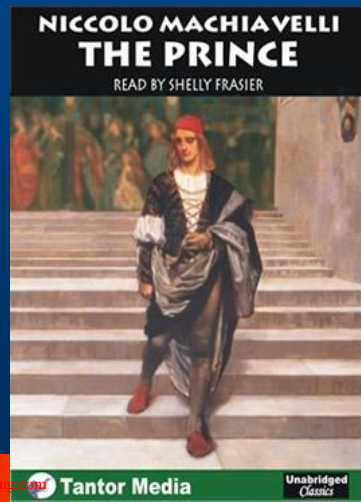
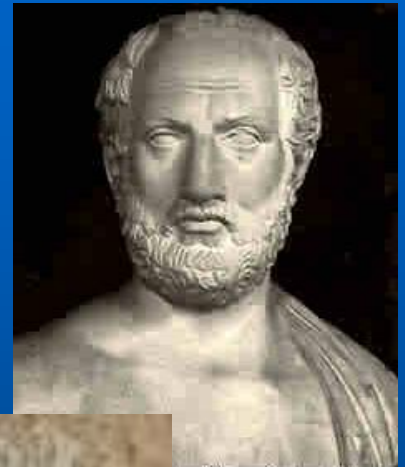
- Thucydides
- Nicollo Machiavelli
- Thomas Hobbes
- America de Vatteli
- Carl von Clausewitz
- ...

Chủ nghĩa Tự do

- Fransisco de Victoria
- Hugo Grotius
- Immanuel Kant
- ...

1. Khái niệm và quá trình...

- **Thucydides** (471-401 tr CN)
và tác phẩm Lịch sử chiến tranh Peloponnese
- **Niccolò Machiavelli** (1469-1527)
và tác phẩm “The Prince

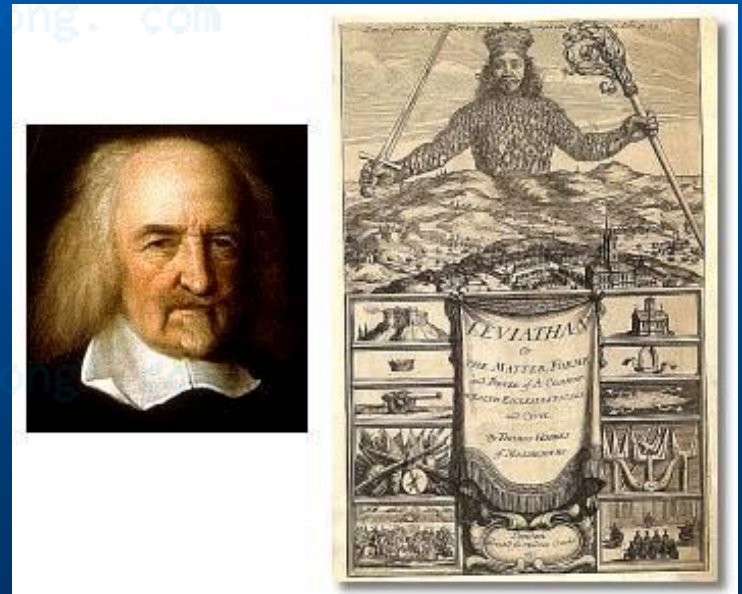

Chủ nghĩa Hiện thực

1. Khái niệm và quá trình...

— **Thomas Hobbes** (1588-1679) và tác phẩm Leviathan

- **America de Vatteli**
(1714-1767)
- **Carl von Clausewitz**
(1780-1831)
và tác phẩm “On War”

1. Khái niệm và quá trình...

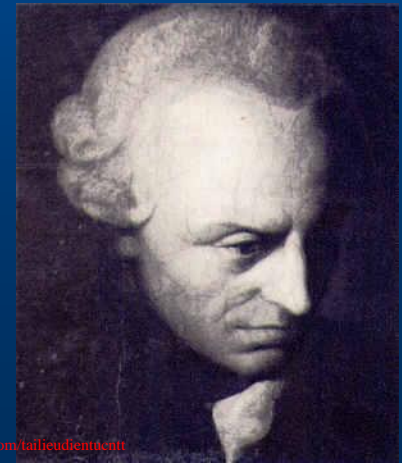
Fransisco de Victoria (1480-1546)

Hugo Grotius (1583-1645)

Immanuel Kant (1724-1804)

1. Khái niệm và quá trình...

● Sau Thế chiến I

- Phát triển mạnh
- Xu hướng độc lập hơn của môn QHQT
- Đào tạo QHQT được bắt đầu (Aberystwyth 1919)

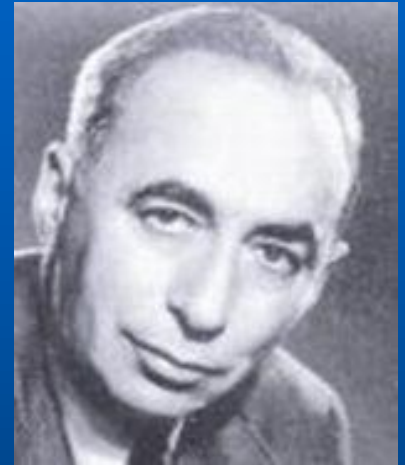

- Sự nổi lên của Chủ nghĩa Lý tưởng (Woodrow Wilson và Hội Quốc liên, các nhà lý luận khác...)

1. Khái niệm và quá trình...

● Sau Thế chiến II

- Sự nổi lên của **Chủ nghĩa Hiện thực**
- (Carr, Morgenthau, Waltz,...)
- Sự phát triển của **Chủ nghĩa Tự do**
- (Joseph Nye, Robert Keohane,...)
- **Các xu hướng lý luận QHQT khác**
- (CN Hành vi, CN Lý trí, Lý thuyết Hệ thống thế giới, Lý thuyết Phê phán, CN Vị nữ, CN Hậu hiện đại...)

1. Khái niệm và quá trình...

● Sau Chiến tranh Lạnh

- Tiếp tục được bổ sung bằng các lý luận mới (Chủ nghĩa Kiến tạo, Chủ nghĩa Vị nữ, Chính trị học sinh thái, Quản trị toàn cầu,...)
- Nghiên cứu và đào tạo phổ biến khắp thế giới

● Ở Việt Nam

- Tình hình nghiên cứu
- Tình hình đào tạo

BÀI MỞ ĐẦU

2. ĐỐI TƯỢNG VÀ PHƯƠNG PHÁP NGHIÊN CỨU QHQT

2.1. Đối tượng và phạm vi môn học

- Đối tượng
- Phạm vi
- Cấu trúc môn học

2.2. Phương pháp nghiên cứu QHQT

2. Đối tượng và phương pháp

● Đối tượng

2. Đối tượng và phương pháp

● Phạm vi môn học

Về chủ thể quan hệ

– Quốc gia → $\left\{ \begin{array}{l} \text{Quốc gia} \\ \text{Chủ thể phi quốc gia} \end{array} \right.$

Về lĩnh vực quan hệ

– Chính trị → Đa lĩnh vực (CT, KT, VH, XH)

Về vấn đề nghiên cứu

– Vấn đề chính trị → Đa dạng (vấn đề liên quan)

2. Đối tượng và phương pháp

● Cấu trúc môn học

- Chủ thể QHQT
- Quyền lực trong QHQT
- Hệ thống quốc tế
- Công cụ trong QHQT
- Xung đột và chiến tranh
- Hợp tác và hội nhập
- Chính sách đối ngoại
- Kinh tế-chính trị quốc tế
- Tổ chức quốc tế
- Luật pháp quốc tế và chuẩn mực QHQT
- Các vấn đề toàn cầu

2. Đối tượng và phương pháp

ĐỘNG CƠ

Lợi ích của **Chủ thể**

Động cơ là **Quyền lực**

Điều chỉnh bởi **HTQT**

2. Đối tượng và phương pháp

HÀNH VI

Chủ thể lựa chọn và thực hiện

Thực hiện bằng Công cụ

Chịu tác động của HTQT

Biểu hiện Xung đột/Hợp tác

2. Đối tượng và phương pháp

KẾT QUẢ

Lợi ích của **Chủ thể**

Quyền lực của **Chủ thể**

Phản ứng của **Chủ thể khác**

Phản ứng của **HTQT**

2. Đối tượng và phương pháp

2.2. Phương pháp nghiên cứu QHQT

- Một số phương pháp
- Cấp độ phân tích

2. Đối tượng và phương pháp

● Một số phương pháp

- Đa ngành
- Liên ngành
- Hệ thống-cấu trúc
- Xã hội học
- Lịch sử
- Chính trị học
- Kinh tế - chính trị
- Tâm lý học

	Not Guilty	Guilty
Not Guilty	Dave: 2 Years, Henry: 5 Years	Dave: 5 Years, Henry: 1 Yr.
Guilty	Dave: 5 Years, Henry: 1 Yr.	Dave: 3 Years, Henry: 3 Years

Copyright 2005 - Investopedia.com

- Quan sát
- Phân tích tài liệu
- Lý thuyết trò chơi

2. Đối tượng và phương pháp

- **Cấp độ phân tích** (*Level of Analysis*)

- **Cấp độ cá nhân** (*Individual Level*):

đòi hỏi phân tích QHQT phải tính đến tâm lý, nhận thức cá nhân, sự lựa chọn quyết định và hành động của những cá nhân tham gia

2. Đối tượng và phương pháp

- **Cấp độ trong nước** (*Domestic Level*) đòi hỏi phân tích QHQT phải tính đến các nhóm hay lực lượng bên trong quốc gia có ảnh hưởng đến quan hệ đối ngoại của quốc gia

2. Đối tượng và phương pháp

- Cấp độ liên quốc gia (*Interstate Level*):

đòi hỏi phải tính đến tương tác giữa các quốc gia trong quá trình hình thành động cơ, lựa chọn hành vi và kết quả của mỗi QHQT nào đó

2. Đối tượng và phương pháp

- **Cấp độ toàn cầu** (*Global Level*) đòi hỏi phải tính đến các xu thế và những lực lượng toàn cầu trong QHQT

BÀI MỞ ĐẦU

3. MỘT SỐ LÝ THUYẾT QHQT CHỦ YẾU

3.1. Chủ nghĩa Hiện thực

- Chủ nghĩa Hiện thực (*Realism*)
- Chủ nghĩa Hiện thực Mới (*Neo-Realism*)

3.2. Chủ nghĩa Tự do

- Chủ nghĩa Tự do (*Liberalism*)
- Chủ nghĩa Tự do Mới (*Neo-Liberalism*)

3.3. Quan điểm của Chủ nghĩa Mác-Lênin

- Quan điểm của Mác
- Quan điểm của Lênin

3. Một số lý thuyết chủ yếu

- **Chủ nghĩa Hiện thực (*Realism*)**

3. Một số lý thuyết chủ yếu

- **Chủ nghĩa Hiện thực Mới (*Neo-Realism*)**

Ra đời nhằm bổ sung cho CNHT

- Bổ sung **yếu tố bên ngoài**: Nhấn mạnh tác động của Hệ thống quốc tế
- Bổ sung **cơ sở phương pháp luận**: Đề nghị phân tích QHQT trên cấp độ hệ thống

3. Một số lý thuyết chủ yếu

- **Chủ nghĩa Tự do (*Liberalism*)**

Khác nhau về phương án hợp tác và hoà bình

3. Một số lý thuyết chủ yếu

- **Chủ nghĩa Tự do Mới** (*Neo-Liberalism*)

- Quốc gia không phải là chủ thể duy nhất mà còn có **Chủ thể hỗn hợp** (*Mix Actors*)
- Môi trường vô chính phủ vẫn tồn tại nhưng **hợp tác** vẫn có thể phổ biến, **hoà bình** có thể đạt được
- QHQT là sự **hỗn hợp tương tác** với nhiều vấn đề khác nhau. Đó là quá trình **phụ thuộc lẫn nhau**
- Nhấn mạnh vai trò của dân chủ, kinh tế thị trường và nhất là **thể chế**

3. Một số lý thuyết chủ yếu

- Chủ nghĩa Hiện thực:
QHQT là
Billiard Ball Model

- Chủ nghĩa Tự do:
QHQT là **Cobweb Model**

3. Một số lý thuyết chủ yếu

● Quan điểm của Mác

- CNTB có mục đích lợi nhuận → khai thác thị trường thế giới → QHQT phát triển → CNTB vươn ra thống trị thế giới
- CNTB có bản chất bóc lột giai cấp → bóc lột giai cấp vô sản thế giới → mâu thuẫn giai cấp từ quốc gia ra quốc tế

Vô sản toàn thế giới liên hiệp lại

3. Một số lý thuyết chủ yếu

● Quan điểm của Lênin

- Mâu thuẫn đế quốc càng gay gắt → Chiến tranh
- Mâu thuẫn giai cấp càng sâu sắc → CM vô sản
- CM vô sản không xảy ra trên toàn thế giới mà chỉ nổ ra ở mắt xích yếu nhất
- Các luận điểm khác về QHQT: quốc gia, dân tộc,...

Vô sản và các dân tộc bị áp bức toàn thế giới liên hiệp lại

BÀI MỞ ĐẦU

● Các vấn đề chính trong bài 1

- Khái niệm Quan hệ quốc tế
- Vì sao phải nghiên cứu QHQT?
- Vì sao nói QHQT là môn liên ngành và đa ngành?
- Đối tượng nghiên cứu của môn QHQT?
- Những phương pháp nghiên cứu QHQT?
- Các cấp độ phân tích trong nghiên cứu QHQT?

- Nội dung cơ bản của Chủ nghĩa Hiện thực?
- Nội dung cơ bản của Chủ nghĩa Tự do?
- Sự khác nhau giữa CNHT và CNTD?
- Quan điểm của CN Mác-Lênin về bản chất QHQT?

cuu duong than cong . com

BÀI MỞ ĐẦU

cuu-duong-than-cong.com

Hết bài 1

cuu-duong-than-cong.com